

MOTTATT

15 APR 2010

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep.
0030 Oslo

Saksbehandler:
TN

Vår dato:
12. april 2010

Vår referanse:
10/00010

Deres dato:
8. januar 2010

Deres referanse:
09/585- HK

Høring om datalagring

Vi viser til Samferdselsdepartementets brev av 8. januar 2010 om Datalagringsdirektivet og detaljer rundt en eventuell implementering av direktivet i norsk rett. Innholdet i datalagringsdirektivet ligger i stor grad utenfor Forbrukerrådets virkeområde, samtidig er det klare krysningpunkt med de personvernrettslige problemstillingene FR har jobbet med, og kommer til å jobbe med fremover

Samtidig vil Datatilsynet være den relevante myndighet på personvern, og deres uttalelse bør følgelig være særlig tungtveiende i den videre prosessen. Forbrukerrådet ønsker likevel å gi enkelte selvstendige kommentarer til dokumentet som er utarbeidet i felleskap av departementene.

Forbrukerrådet registrerer at det i henhold til direktivets artikkel 14 skal gjennomføres en evaluering av direktivet i løpet av 2010, blant annet for å se hvilken innvirkning direktivet har hatt på "economic operators and consumers". Forbrukerrådet kommer til å følge de prosessene Kommisjonen setter i gang på denne bakgrunn, og regner med at også Regjeringen har samme intensjon.

Under kapittel 4.8 om lagringstid, gjøres det på side 41 et poeng ut av den (mulige) nedkjølende effekten datalagringen kan ha på borgernes vilje til åpen og fri kommunikasjon. Etter Forbrukerrådets er denne effekten mer enn en mulighet, og kan ikke overvurderes. Overordnede og prinsipielle vurderinger må ligge til grunn og gjennomsyre alle vurderinger av de detaljer og enkeltheter direktivet avstedkommer, og Forbrukerrådet kan ikke se at det er tilfellet i høringsnotatet.

Forbrukerrådet savner utførlige og grundige analyser av alternative remedier for å løse de oppgaver departementet mener "vi" står ovenfor, samtidig som høringsnotatet mangler utredninger og diskusjoner omhandlende hvilken effektivitet og dermed nytte datalagring kan medføre. Forbrukerrådet støtter Datatilsynets påpekninger av de manglende hensyn som er tatt til den teknologiske utviklingen siden direktivet ble utformet, da med særlig tanke på hvordan smart-telefoner og den desentraliserte utnyttelsen av teknologi medfører. Såkalt "lagring i skyen" sett i sammenheng med det som betegnes som "tingens internett" innebærer at all mulig kommunikasjon foregår fra overalt og hele tiden. Samtidig har det i det siste fremkommet eksempler på at oppkobling på nett kan bli en viktig verifiseringsmåte for tilbydere av opphavsrettslig beskyttet innhold som f. eks. spill og litteratur. På denne måten vil lagring av data ved ende-til-ende kommunikasjon fort utgjøre en nærmest komplett oversikt over en persons gjøren og laden.

Forbrukerrådet

Postadresse:
Postboks 4595 Nydalen
0404 Oslo

Besøksadresse:
Rolf Wickstrømsvei 15
0486 Oslo

Epost/web:
epost@forbrukerradet.no
forbrukerportalen.no
org.nr: 871 033 382

Telefon:
23400500
Telefax:
23400501

Forbrukerrådet har samtidig liten forståelse for den ufarliggjøringen av datalagringens inngrep i folks dagligliv som det etter vårt syn gis uttrykk for i enkelte av høringsnotatets avsnitt og kapitler. Se som eksempel sammenligningen mellom innsamling av IP-adresser ved e-postsendinger i forhold til DNA og fingeravtrykk under avsnitt 4.2.

Innsamling/oppbevaring av data

Lagring av trafikkopplysninger kan i enkelte tilfeller bidra til økt forbrukervern, for eksempel når forbrukeren ønsker å klage på telefonfaktura. En slik lagring foretas også i dag, men da med hjemmel i en privatrettslig avtale mellom teleselskapet og kunden. Forbrukerrådet kan ikke se at noen forbrukerhensyn tilgodeses gjennom den lagringsplikten som foreslås gjennom departementets notat.

Kostnader

Det fremstår ikke klart for Forbrukerrådet hvordan datalagringen skal finansieres. Dersom ekomtilbyderne forutsettes å dekke kostnadene i henhold til en tilretteleggingsplikt kan det se ut til at forbrukerne betaler til ekomtilbyderne for at staten skal kunne lagre data til etterforskning av lovbrudd. En slik fordeling av utgifter knyttet til politiarbeid er etter Forbrukerrådets syn ikke forenlig med drift av statens forskjellige forpliktelser.

Uttak/bruk av innsamlet data

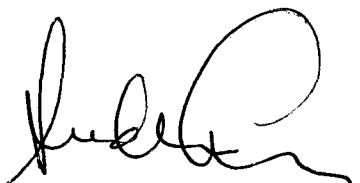
Spørsmålene datalagring reiser må ses i sammenheng med utviklingen på ekommarkedet for øvrig, hvor sterke næringsinteresser ønsker at også innholdsdata skal lagres for å kunne avdekke distribusjon av ulovlig innhold, blant annet opphavsrettslig beskyttet materiale. Forbrukerrådet frykter at private næringsaktører med tiden gis anledning til å bruke disse opplysningene ved forfølgelse av påståtte ulovligheter og etterlyser en klargjøring mot fremtidig bruk, slik Datatilsynet også har luftet bekymring rundt.

Notatet foreslår en nedre grense for uthenting av data der etterforskningen gjelder saker med strafferamme på tre år eller mer. Forbrukerrådet viser i den forbindelse til Danmark, der grensen er satt ved en strafferamme på 6 år med enkelte særlige unntak. Notatet redegjør dårlig for hvorfor det ikke settes en slik grense i Norge.

Forbrukerrådet reagerer på at det i notatet vedrørende hvilke saker utover det som defineres som "grov kriminalitet", uttales at

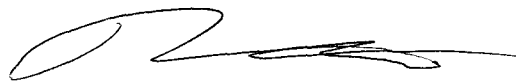
"også saker om lovbrudd som det er særlig vanskelig å etterforske uten tilgang til data må kunne falle inn under begrepet" (s. 47)

Forbrukerrådet kan ikke se at det at noe generelt er "vanskelig" for politiet kan rettferdiggjør de tiltak datalagringen medfører. Det lave detalj- og presisjonsnivået notatet undertiden er preget av, og som avsnittet sitatet er hentet fra er et eksempel på, underbygger etter vår mening et ønske om et bredere grunnlag, både hva fakta og vurderinger angår, for mer inngående drøftelse av en eventuell implementering av Datalagringsdirektivet i norsk rett.

Audun Skeidsvoll
Forbrukerpolitisk direktør

Med hilsen
for Forbrukerrådet

Thomas Nortvedt
Underdirektør